

VERKSAMHETSBERÄTTELSE 2023
KAMMARRÄTTEN I JÖNKÖPING

Kammarrätten är en allmän förvaltningsdomstol som huvudsakligen behandlar mål som överklagats från en förvaltningsrätt. Målen rör främst tvister mellan enskilda och myndigheter. De allmänna förvaltningsdomstolarna består av förvaltningsrätt som första instans, kammarrätt som andra instans och Högsta förvaltningsdomstolen som högsta instans.

Kammarrätten i Jönköping

Postadress: Box 2203, 550 02 Jönköping

Besöksadress: Hamngatan 11, 553 16 Jönköping

E-post: kammarrattenijonkoping@dom.se

Skanna QR-koden för att komma till hemsidan.

INNEHÅLL

PRESIDENTEN HAR ORDET	5
EN DOMSTOL I STÄNDIG UTVECKLING	7
UPPDRAG ANALYS	10
INTRESSANTA AVGÖRANDE	12
UPPHANDLINGSFORUM	16
PROJEKT DIGITAL FÖREDRAGNING	17
ATT FLYTTA EN DOMSTOL	21
INVIGNING MED HÖGT SYMBOLVÄRDE	23
EN MODERN DOMSTOL MED FOKUS PÅ SÄKERHET	28
VÅGEN OCH VÄVEN	33
JUSTITIEMINISTERN PÅ BESÖK	35
INFORMATIONSFÖRSÖRJNING FÖR EN EFFEKTIV MÅLHANTERING	36
FOKUS VERKSAMHETSUTVECKLING	38
TYDLIGA SIGNALER I EN DIGITAL MÅLHANTERING	40
JURIDIKEN OCH AI	42
KOMPETENSUTVECKLING = EN INVESTERING	43
DOMSTOLARNA OCH MEDIA	44
NÄMNDEMANNNAVAL 2023	46
RÄTTSTATEN OCH DOMSTOLARNAS OBEROENDE	47
HOTET MOT DEMOKRATIN EN TYDLIG TREND	49
INNOVATIV UNDERVISNING FÖR ATT FRÄMJA DEMOKRATIKUNSKAPERNA	50
HÅLLBART ARBETSLIV	53
ATTRAKTIV ARBETSGIVARE	55
EN MILJÖCERTIFIERAD ARBETSPLATS	56
KAMMARRÄTTENS NYA LAGMÄN	59
LEDNINGSGRUPPEN	60
ORGANISATION	61
STATISTIK	62

PRESIDENTEN HAR ORDET

Verksamhetsåret 2023 innehöll vissa händelser som särskilt förtjänar att uppmärksammas. Jag tänker främst på vår flytt till ny domstolsbyggnad som vi delar med Göta hovrätt. Det i sin tur innebar att vi domstolar tillsammans arrangerade en invigning av den nya byggnaden. En invigning som blev lyckad och som du kan läsa mer om längre fram.

Byggnaden har också öppnat för en gemensam säkerhetskontroll med såväl säkerhetsbåge som röntgenutrustning vilket i sin tur kräver ett väl utvecklat samarbete mellan domstolarna. Det gemensamma lunchrummet skapar också viktiga förutsättningar för att mötas över domstolsgränserna.

Samverkan mellan två självständiga domstolar är något som vi önskar och som det finns utvecklingspotential i. Under året arrangerades ett uppskattat gemensamt seminarium för domare. Vi hade också flera trivselaktiviteter tillsammans, däribland en gemensam invigningsfest i oktober.

Året har inneburit att vi har fått in lite färre mål än vi fick under 2022, vilket vi också hade prognosticerat. Men även om måltillströmningen minskade något totalt sett så ökade även detta år antalet mål enligt lagen (1990:52) om särskilda bestämmelser om vård av unga. Vi har haft en stadig uppgång sedan 2010 och ser ingen tendens till en minskning. Du kan läsa lite längre fram

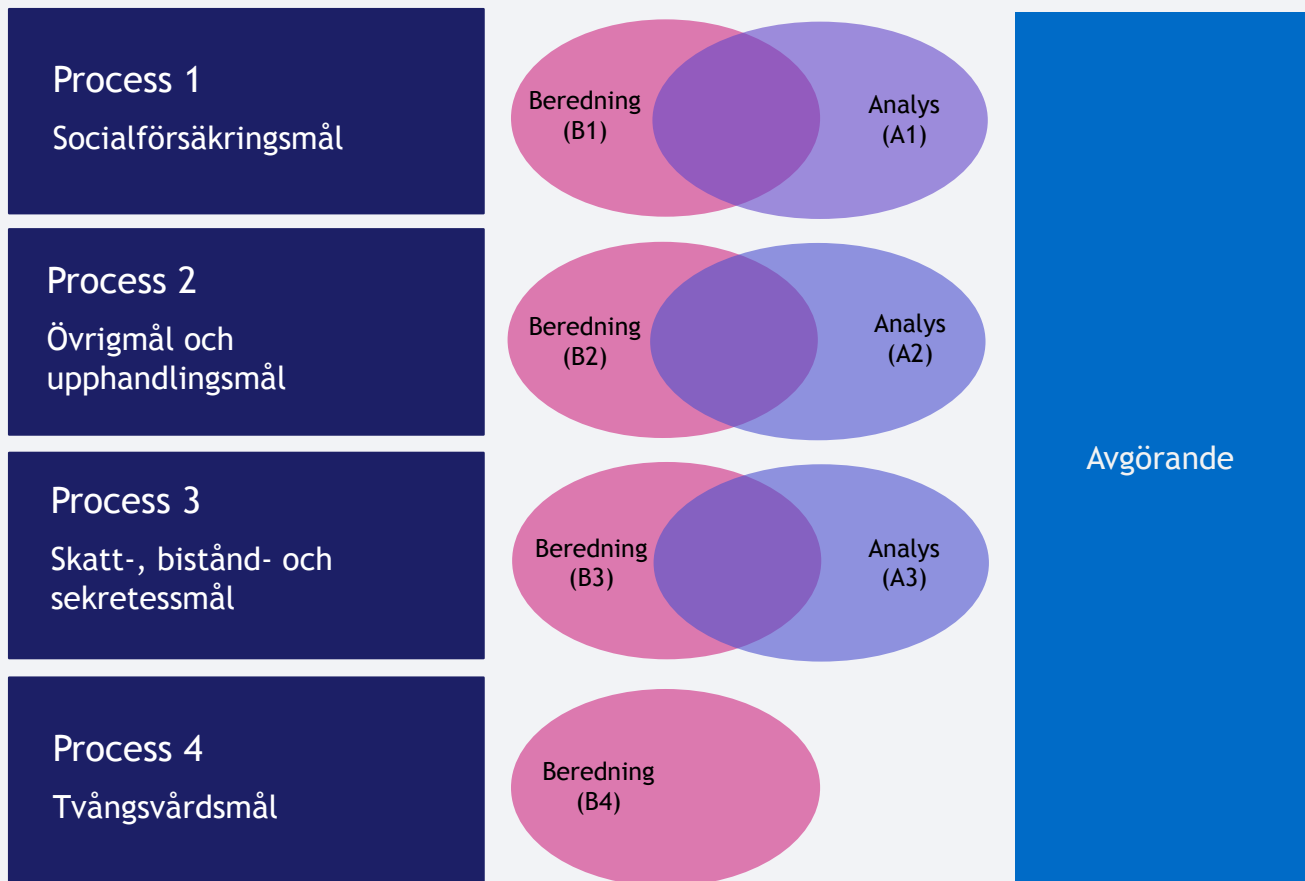
om några intressanta avgöranden som avgjordes under 2023.

Sveriges Domstolar har bedrivit ett arbete för ökad digitalisering i många år och det har för varje år ställts högre krav på kammarrättens förmåga att ta emot och implementera nya verktyg och öka vår kompetens för att också kunna nyttja det vi får på ett effektivt och smart sätt.

2023 har på flera sätt varit ett år då vi på domstolen har tagit några tydliga steg framåt i detta avseende. Det har möjliggjorts av engagerade och kunniga medarbetare och att vi för första gången har anställt en digitaliseringssamordnare. Efter som utveckling kräver inte bara kunskap utan även engagemang är det roligt att konstatera att det finns ett stort engagemang bland de anställda.

Monica Dahlbom
Kammarrättspresident

EN DOMSTOL I STÄNDIG UTVECKLING

Kammarrättens målorganisation – uppdelad i fyra processer och tre faser; beredning, analys och avgörande – har nu verkat under två års tid.

Målorganisationens arbetsätt går ut på att det i varje process finns en beredningsdomare som granskar inkommande mål och skickar vidare de mål som kräver en djupare analys till analysansvarig domare i respektive process. Rollen som beredningsdomare roterar vilket innebär att ett råd utses till beredningsdomare i ca åtta månaders tid och därefter tar ett nytt råd vid. Rollen som analysansvarig domare roterar också men med längre tidsintervall och innehas av kammarrättens vice ordföranden.

– I fjol då målorganisationen var ny, fanns ett behov av att förtydliga roller och funktioner, förklarar kammarrättspresident Monica Dahlbom. Min upplevelse är att det nu är betydligt tydligare för beredningsdomare och analysansvariga vad som förväntas av dem. Jag ser det som positivt att många av våra råd nu har varit beredningsdomare. Dels bidrar det till ett omväxlande arbete, dels till en förståelse för de olika rollerna som finns i vår målorganisation.

”Domarmöten kommer att vara ett viktigt inslag framöver för att stärka gemenskapen och fånga upp frågor av vikt för domstolens domare”

*Monica Dahlbom,
kammarrättspresident
Foto: Per Carlsson*

Viktigt att fånga upp synpunkter längs vägen

Att implementera en ny målorganisation 2021 hade ett tydligt syfte; en snabbare målgenomströmning och mindre balanser men också att de som arbetar i målhanteringen ska ha goda arbetsförhållanden med möjlighet att planera sitt arbete på ett bra sätt. Sammantaget – mer renodlade roller och större effektivitet.

Under 2022 identifierades ett behov av att dokumentera de arbetssätt som utvecklats inom respektive process i målorganisationen. I början av 2023 genomfördes en workshop vid vilken vice ordföranden, råd, föredraganden och handläggare deltog i syfte att tillsammans utarbeta rutin- och styrdokument inom ramen för respektive process.

Ytterligare ett utvecklingsområde som identifierats inom ramen för målorganisationen var att upprätta ett forum i vilket domstolens ledamöter får möjlighet att diskutera angelägna frågor. Under 2023 bjöds samtliga ledamöter in till gemensamt möte med fokus på aktuella frågor som till exempel schemaläggning, videobokning, tolkhantering och jäv.

– Domarmöten kommer att vara ett viktigt inslag framöver för att stärka gemenskapen och fånga upp frågor av vikt för domstolens domare, säger Monica Dahlbom. Vi har därför för avsikt att genomföra denna typ av möten ett antal gånger varje år.

Utmaningar med utvecklingsarbete

– Det är spännande med organisationsutveckling, tycker Stina Nordström, administrativ direktör på kammarrätten. Men det är också svårt. Vi är vanemänniskor och vi dras mot det som är tryggt och stabilt. Därför är det mer regel än undantag att en omorganisation upplevs rörig och otydlig när den sjösätts.

– Jag tycker den schematiska bilden nedan visar tydligt var fokus brukar ligga i ett utvecklingsarbete. Först handlar mycket om hygienfaktorer - att få allt på plats som behövs för att verksamheten ska fungera. Därefter brukar någon typ av flyt infinna sig och det brukar vara uppskattat

hos de som befinner sig i organisationen. När ett tillräckligt högt mått av flyt har uppnåtts brukar utveckling komma som ett brev på posten. Det är svårt att mentalt uppbringa tid och kraft på utvecklingsfrågor utan hygienfaktorer och flyt på plats. Därefter finns goda förutsättningar för innovation eftersom utvecklingsinsatser ibland leder fram till någonting helt nytt. Jag tycker mig se att vår målorganisation har genomgått alla dessa faser under de två åren som den verkat och det pilotprojekt som genomförts med digitala föredragningar (som du kan läsa mer om längre fram) är ett gott exempel på att vi nu tagit oss igenom de mest utmanande faserna i implementeringen av vår nya organisation.

HYGIEN	FLYT	UTVECKLING	INNOVATION
Det som krävs för att verksamheten ska fungera	Tydliga förväntningar på vem som gör vad och hur det ska göras	”Från bra till ännu bättre”	Idéer som leder till någonting helt nytt

UPPDRAG ANALYS

Cathrine Rosell och Bengt Green är kammarrättsråd tillika vice ordförande och som arbetar som analysansvariga.

Arbetet som analysansvarig innebär att man har ansvaret, både praktiskt och juridiskt, för de mål som är fördelade till analysfasen. Det kan till exempel vara mål där materialet är mycket omfattande eller att det finns en särskild rättsfråga som behöver utredas vidare. Analysansvarig fördelar målen till föredragande, fiskaler eller tf. assessorer som förbereder målen inför föredragningarna.

Vikten av samarbete

Både Bengt och Cathrine belyser vikten av att det finns ett bra samarbete mellan alla inblandade i processerna och att detta kan utvecklas vidare.

Cathrine: En utmaning är att skapa förutsättningar för att medarbetarna ska tycka att arbetet, trots en hög arbetsbelastning, är roligt. Att arbeta tillsammans, känna tillhörighet och vara delaktig tror jag är nyckeln till detta. Att arbeta på olika sätt, till exempel i olika projekt, tror jag skapar bra förutsättningar för goda resultat både när det gäller antalet avgjorda mål och målens kvalitet, något som jag i min roll som analysansvarig ser som oerhört viktigt.

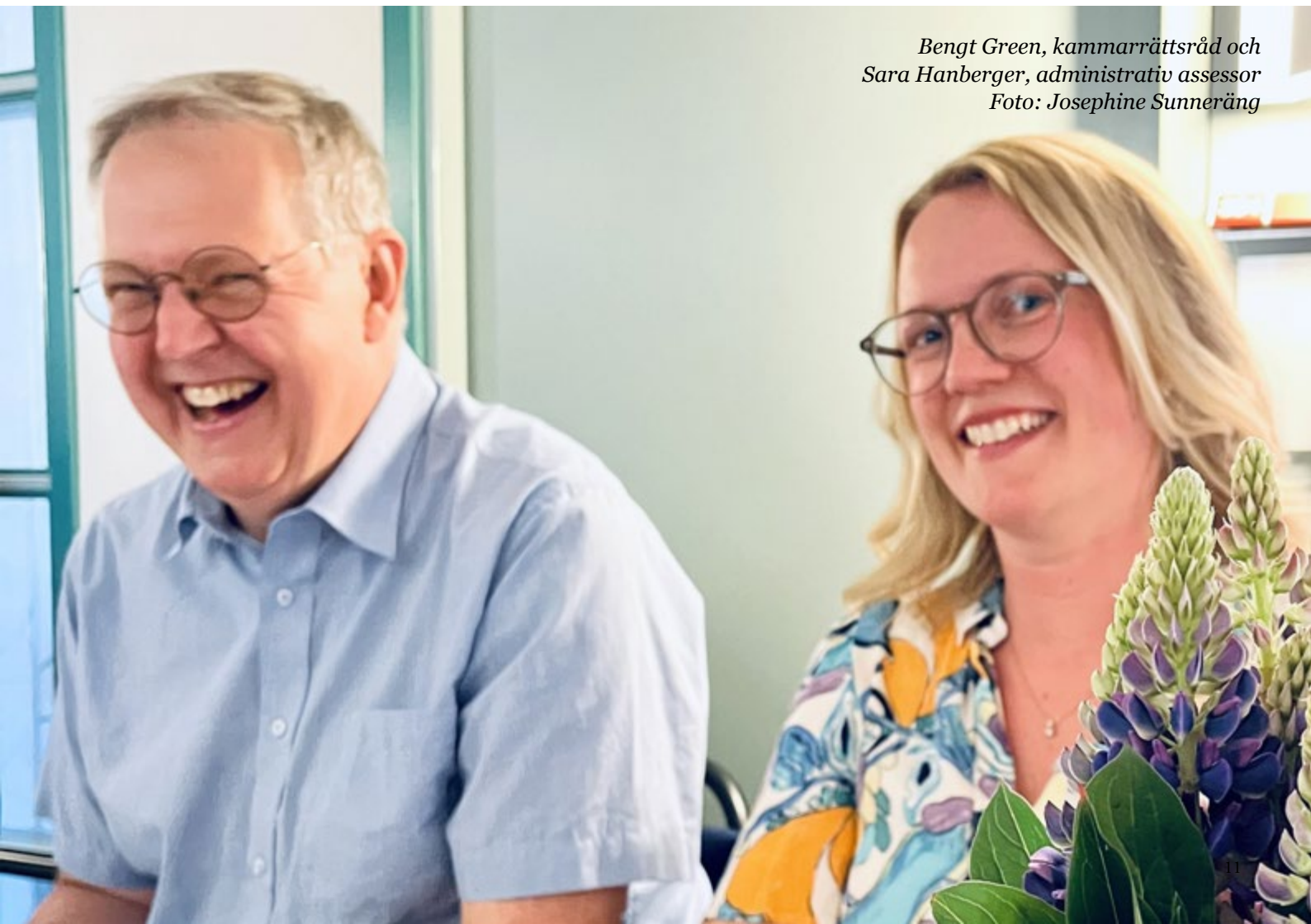
En verksamhet får aldrig stå still

Bengt: Vi på domstolar är proffs på att ordna verksamheten så att den blir effektiv och rättssäker. Därför är det viktigt att vi hela tiden anpassar verksamheten och uppmärksammar ineffektivitet i organisationen, det vill säga ett ständigt skruvande. Vi får aldrig hamna i ett läge där vi bara konstaterar att vi gör som vi alltid har gjort.

Cathrine: En svårighet med att vara analysansvarig är att man har liten möjlighet att påverka vilka resurser man har att tillgå och arbetet påverkas i hög grad av medarbetarnas arbetsbelastning inte bara inom processen utan även deras övriga arbetsuppgifter och då främst de många LVU-målen. En hög ambitionsnivå är därför inte alltid genomförbar i praktiken men jag upplever att vi den senaste tiden har en större flexibilitet och att vi diskuterar hur vi bäst kan lösa uppkomna problem och skapa goda förutsättningar för att driva arbetet framåt. Det är viktigt att vi är öppna för att utvärdera och göra om det som är bra och undvika det som är sämre.

*Cathrine Rosell, kammarrättsråd
Foto: Privat*

”En utmaning är att skapa förutsättningar för att medarbetarna ska tycka att arbetet, trots en hög arbetsbelastning, är roligt. Att arbeta tillsammans, känna tillhörighet och vara delaktig tror jag är nyckeln till detta.”

*Bengt Green, kammarrättsråd och
Sara Hanberger, administrativ assessor
Foto: Josephine Sunneräng*

INTRESSANTA AVGÖRANDEN

Kammarrätten handlägger ett mycket stort antal måltyper. Bland de cirka 4 200 mål som årligen kommer in till domstolen kan nämnas mål om socialförsäkring, ekonomiskt bistånd, körkort, skatt, psykiatrisk tvångsvård, tvångsvård av unga, allmänna handlingar och sekretess, offentlig upphandling och laglighetsprövning enligt kommunallagen.

Kammarrättens målstock, alltså hur målen fördelar sig mellan olika måltyper, har förändrats mycket sett över tid. Idag svarar tvångsvårdsmålen, det vill säga mål som rör vård av missbrukare, särskild vård av unga (LVU) och psykiatrisk tvångsvård, cirka 25 procentenheter av hela det årliga målinflödet.

Det som har ökat mest är LVU-målen. Det har varit en stadig ökning från år 2010 då det kom in 186 sådana mål till kammarrätten medan motsvarande antal 2023 var 661. Eftersom det oftast är muntlig förhandling i dessa mål har också antalet förhandlingar ökat betydligt i kammarrättens verksamhet.

Uppgifter om intäktsram från 135 elnätsföretag

(mål nr 1313-23 m.fl.)

Målen om intäktsram är kammarrättens mest omfattande mål. Intäktsramarna för elnät för åren 2024-2027 handläggs nu hos Energimarknadsinspektionen och som ett led i detta beslutades vilka uppgifter elnätsföretagen ska lämna in.

Efter att förvaltningsrätten upphävt delar av Energimarknadsinspektionens beslut undanröjde kammarrätten både förvaltningsrättens dom och myndighetens beslut.

Kammarrätten hade först att ta ställning till om Energimarknadsinspektionens begäran om uppgifter var förvaltningsbeslut, och i så fall om besluten var överklagbara. Kammarrättens svar var ja. Nästa fråga var om Energimarknadsinspektionen hade handlat inom ramen för sin kompetens. Besluten hade fattats dels med stöd av bestämmelser som rör myndighetens tillsyn, dels med stöd av bestämmelser som rör fastställandet av intäktsram. Kammarrätten ansåg att det inte var fråga om tillsyn. Kammarrätten ansåg dessutom att myndighetens möjligheter att begära uppgifterna för att bestämma intäktsramen anges i deras föreskrifter. Dessa föreskrifter hade Energimarknadsinspektionen upphävt strax innan besluten och man saknade därför rätt att fatta besluten.

Prövningsramen för mål enligt arbetslöshetsförsäkringen

(mål nr 2617-22 och 4273-21)

Målen gäller arbetslöshetsersättning och vilket underlag som ska ligga till grund för beräkningen av ersättningen. När arbetslöshetsersättning för företagare ska beräknas används den inkomst från verksamheten som framgår av senaste beslutet om slutlig skatt. Frågan i målen gällde vilket beslut om slutlig skatt som skulle användas – det vill säga vilket var det senaste beslutet? Ska beslut om slutlig skatt som har kommit in till arbetslöshetskassan efter grundbeslutet men före omprövningsbeslutet beaktas vid prövningen? Kammarrätten inhämtade yttrande från Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF).

Kammarrätten konstaterade att prövningsramen för mål om arbetslöshetsersättning visar stora likheter med prövningsramen i socialförsäkringsmål och att det inte finns anledning att frånga förvaltningsrättslig praxis att beakta underlag som har kommit in innan omprövningsbeslutet fattas. Ett beslut om slutlig skatt som har kommit in till arbetslöshetskassan före omprövningsbeslutet bör därför användas som underlag vid beräkningen av ersättningen. Målen återförvisades till arbetslöshetskassorna för ny prövning.

Högsta förvaltningsdomstolen har meddelat prövningstillstånd för mål nr 2617-22 (HFD mål nr 3095-23).

GÖTA HOVRÄT
KAMMARRÄTTE
I JÖNKÖPING
SVERIGES DOMSTOLAR

Polisens beslut under "påskupploppen"

(mål nr 2114-22)

Polisen beslutade med stöd av ordningslagen att ställa in en allmän sammankomst som tidigare getts tillstånd att genomföras. Enligt ordningslagen får polisen upplösa en allmän sammankomst på grund av svårare oordning vid själva sammankomsten eller i dess omedelbara omgivning. Lagen ger inte någon uttrycklig rätt att ställa in en allmän sammankomst som ännu inte har påbörjats. Förvaltningsrätten ansåg att det förekommit svårare oordning innan sammankomsten och att de närvarandes säkerhet inte kunde garanteras. Förvaltningsrätten ansåg därför att det var rätt av polisen att ställa in.

För att inskränka mötesfriheten krävs att lagen ger tydliga ramar för det. Kammarrätten ansåg att en allmän sammankomst som inte har påbörjats i sig inte kan innebära ordningsstörningar och att den därför inte kunde ställas in med stöd av ordningslagen. Högsta förvaltningsdomstolen ändrade inte kammarrättens avgörande.

Rätt att återanvända information vid upphandling

(mål nr 31-23 och 32-23)

Målet rörde ett länstrafikföretags upphandling av busstrafik. Upphandlingen var indelad i två steg med en inledande kvalificering av leverantörerna. I kvalificeringsskedet kunde leverantörerna välja mellan att lämna in en egenförsäkran (ESPD) eller annat motsvarande underlag för att bevisa att man uppfyllde kvalificeringskraven i upphandlingen. Ett av bolagen valde att ge in en tidigare ESPD som återopats i en annan upphandling. Förvaltningsrätten fann vid sin prövning att bolaget inte hade möjlighet att återvända en tidigare ESPD då det fanns en skillnad avseende referenskraven i den tidigare upphandlingen jämfört med den pågående. Utifrån en tolkning av EU-rätten och aktuell lagreglering fann kammarrätten att det inte kan vara en förutsättning för att återanvända en ESPD att kvalificeringskraven är desamma i de båda upphandlingarna. Genom att bolaget i sin återanvända ESPD bekräftat att man uppfyllde kvalificeringskraven ansåg kammarrätten att denna skulle godtas.

Livsmedelsproducent måste utreda smitta hos anställda

(mål nr 4297-21)

Bolaget är landets ledande kycklingproducent. Arbetsmiljöverket förelade vid vite bolaget att utreda riskerna att campylobacter smittar arbetstagare samt riskerna för att bolagets interna vattennät blir kontaminerat av campylobacter. Förvaltningsrätten ansåg att föreläggandet inte var tillräckligt tydligt. Kammarrätten ansåg att frågan om Arbetsmiljöverket haft fog för föreläggande skulle bedömas utifrån förhållandena vid tidpunkten för föreläggandet. Kammarrätten konstaterade att Arbetsmiljöverkets föreskrifter är utformade så att myndigheten kan besluta om tydliga och konkreta åtgärder och att det aktuella föreläggandet var tillräckligt tydligt.

Kommun måste kontrollera att anbud lämnats utan otillåten samverkan

(mål nr 3530-22)

Västerviks kommun upphandlade ett ramavtal för vissa entreprenadtjänster inom tre områden. I upphandlingen tilldelades kontrakt till tre bolag som alla tillhörde samma företagskoncern. Av upphandlingsprotokollet framgick att exakt 5 000 kronor skiljde mellan de tre bolagens anbudspriser för respektive område.

Ett bolag ansökte om överprövning och anförde bl.a. att anbuden inte lämnats självständigt. Förvaltningsrätten fann att det inte fanns underlag som visade att någon otillåten samverkan skett mellan koncernbolagen och att det därför inte funnits någon skyldighet för upphandlande myndighet att kontrollera detta.

Kammarrätten konstaterade att enligt EU-rättslig praxis ska en upphandlande myndighet kontrollera om anbud är självständiga och oberoende om myndigheten får kännedom om objektiva omständigheter som gör att det kan ifrågasättas om anbuden lämnats utan samverkan mellan bolagen. Med hänvisning till att koncernbolagens anbud skiljde sig åt med exakt 5 000 kronor, att det lägsta anbudet uppgått till drygt 18 miljoner kronor samt att anbuden beräknats med utgångspunkt i ett mycket stort antal poster bedömde kammarrätten att sådana objektiva omständigheter förelåg i upphandlingen. Vidare bedömde kammarrätten att koncernbolagens förklaringar inte var tillräckliga för att förklara varför prisskillnaden mellan anbuden var exakt 5 000 kronor. Västerviks kommun ansågs därför vara skyldig att vidta ytterligare utredningsåtgärder för att kontrollera anbuden. Eftersom det överklagande bolaget skulle tilldelas kontrakt om koncernbolagens anbud förkastats ansågs skaderekvisitet vara uppfyllt. Kommunens invändning att bolaget inte själv uppfyllde alla obligatoriska krav prövades inte av kammarrätten eftersom bolagets anbud inte förkastats och invändningen inte anslöt sig till vad som åberopats inom ramen för bolagets talan.

UPPHANDLINGSFORUM

Den 14-15 november närvarade kammarrättsrådet Linda Svärd och föredragande juristen Mikaela Andersson vid den välbesökta branschkonferensen Upphandlingsforum, som har fokus på rättsfrågor inom offentlig upphandling.

De var inbjudna talare på temat kammarrättens arbete med överprövningsmål, och informerade bland annat om hur beredning, dömmande och ställningstaganden i fråga om prövningstillstånd går till på Kammarrätten i Jönköping. Flera representanter från till exempel upphandlande myndigheter uttryckte uppskattning över att få mer praktisk kännedom om detta.

För deltagarna själva var det två givande dagar där de bland annat fick ta del av externa analyser av rättspraxis men även lyssna till civilminister Erik Slottner och generaldirektörerna för Konkurrensverket och Upphandlingsmyndigheten.

"Förarbetet går ut på att markera, göra bokmärken, skriva kommentarer och sammanställa de sidor som man ska gå igenom vid föredragningen. Jag upplever att jag blir mer insatt i materialet genom denna arbetsmetod och hittar därmed bättre i akten under föredragningen."

Föredragande i projektet

"Jag har upplevt att jag på ett helt annat sätt tillgodogör mig föredragningen när jag samtidigt som målet föredras kan läsa det relevanta i utredningen. Genom att föredraganden går igenom arbetsakten strukturerat, med markerade avsnitt som är av relevans, blir det enkelt att orientera sig var i målet handlingen har kommit in och i vilket sammanhang."

Ledamot i projektet

"Det är lätt och tydligt att följa med i föredragningen när alla ser vilken handling som vi pratar om. Det gör det också lättare att värdera bevismaterial och komma närmare ett slutligt ställningstagande i målet vid föredragningen, vilket minskar efterarbetet."

Ledamot i projektet

PROJEKT DIGITAL FÖREDRAGNING

Våren 2023 togs ett initiativ till att utveckla föredragningsprocessen i den del av kammarrättens målorganisation som arbetar med socialförsäkringsmål. Initiativet gick ut på att testa ett nytt och mer digitalt arbetssätt för föredragningar av mål.

Syftet med projektet var att bättre utnyttja de digitala hjälpmedel som redan finns på domstolen och därmed höja kvalitén på föredragningarna. Tanken var även att det skulle minska behovet av förberedelse och efterarbete för ledamöterna.

Efter genomfört pilotprojekt stod det klart att en central del i det nya arbetssättet var det som kom att kallas för "digital arbetsakt". När ett mål inkommer till kammarrätten skapar handläggarna

på kansliet en digital arbetsakt i PDF-format med bokmärken som gör att den föredragande som därefter tar över målet får handlingarna i målet sorterade på ett tydligt sätt.

Ansvarig föredragande arbetar därefter vidare med arbetsakten och skapar bokmärken för föredragningsordning, markerar relevant information via överstrykningar och kommentarer, infogar tidslinjer och så vidare, direkt i arbetsakten.

"Jag upplever att digitala verktyg gör föredragningen mycket mer levande och interaktiv. Det märks också tydligt att det är lättare för sitsen att hänga med i det man säger när man använder ett visuellt hjälpmedel."

Föredragande i projektet

Arbetsakten, tillsammans med den rättsutredning och förslag till avgörande som föredraganden skriver utgör det underlag som ledamöterna tar del av under föredragningen. Föredraganden visar upp relevant material i målet via en skärm och alla tittar tillsammans på materialet.

I utvärderingen av pilotprojektet framkom bland annat att det blev lättare för föredraganden att kommunicera innehållet i målet via arbetsakten samt att diskussionerna under föredragningen blev bättre och mer träffsäkra. Efterarbetet blev mer effektivt eftersom man redan gått igenom relevanta dokument och det nya arbetssättet bidrog till en bättre digital arbetsmiljö då antalet "klick" för att öppna flera olika filer hade reducerats. Sist men inte minst upplevde deltagarna i projektet att de digitala föredragningarna ökade upplevelsen av teamarbete och kunskapsöverföring.

Det positiva gensvaret resulterade i att ledningsgruppen beslutade att införa arbetet med digitala föredragningar även i de processer som hanterar

övrigmål och upphandlingsmål samt skatt-, bistånd- och sekretessmål, med förhoppningen att en majoritet av domstolens mål föredras enligt det nya arbetssättet vid slutet av året. För att uppnå detta erbjöds utbildningstillfällen för kammarrättens handläggare och föredragande.

Kammarrättsfiskalen Johannes Hammar, kammarrättsrådet tillika vice ordförande Cathrine Rosell och föredragande juristen Katarina Birkefall är tre medarbetare som varit med från början i projektet kring digital föredragning. De är överens om att genom att utnyttja de digitala hjälpmedel som redan finns på domstolen har man kunnat modernisera och effektivisera föredragningarna med ett lyckat resultat.

*Johannes Hammar, kammarrättsfiskal
Foto: Göran Häljestam*

*Katarina Birkefall, föredragande jurist
Foto: Göran Häljestam*

Digitala verktyg sparar tid

Johannes: Jag hade arbetat med digitala arbetsakter tidigare och att fortsätta med det på kammarrätten kändes naturligt. Min del i projektet har främst varit att arbeta med de digitala verktyg som gruppen ville utvärdera med utgångspunkt i mina vanliga arbetsuppgifter. Därmed har vi kunnat identifiera vilka digitala verktyg som kan tillföra ett mervärde i föredragningsprocessen.

Det tidvis ganska omfattande arbete som lagts ner på ett mål inför en föredragning bevaras genom arbetsakten och möjligheten att bygga vidare på samma material i stället för att göra om det från grunden medför ytterligare tidsvinster.

Jag upplever ett stort mervärde i möjligheten att visa olika handlingar på bildskärmen för att kontrollera detaljer under föredragningsstillfället och risken för informationsförlust begränsas.

Cathrine: De erfarenheter vi har fått av projektet är odelat positiva. Föredragningarna känns mer som ett gemensamt projekt där alla är delaktiga, inte minst den som föredrar. Vi går igenom det relevanta materialet tillsammans, vi ser samma material på en gemensam skärm och vi ställer frågor och reder ut eventuella oklarheter löpande under föredragningens gång. Ibland har vi till och med kunnat färdigställa dom eller beslut direkt i anslutning till föredragningen. Eftersom allt relevant material går igenom minskas även behovet av förberedelse i form av inläsning av materialet och eventuellt förberedelsearbete kan istället inriktas på rättsfrågor.

Katarina: För min del har framförallt det förberedande arbetet påverkats i positiv riktning. Det är smidigare att gå igenom akten, det blir tydligare och mer överblickbart. Jag upplever också att det nya arbetssättet har medfört ett smidigare sätt att arbeta parallellt vid själva domsskrivningen med arbetsakten och domsförslaget.

Jag är väldigt positiv till att kunna visa och peka på en skärm istället för att läsa och citera från underlagen. Det blir tydligare på alla sätt när alla ser allt samtidigt och det uppkommer även fler frågor under själva föredragningen som kan lösas direkt. Jag upplever att diskussionerna vid föredragning har blivit bättre och som föredragande känner jag mig också mer delaktig och kan bidra vid sittande bord.

Vad händer nu?

Kammarrätten har nu sjösat det digitala föredragningssättet. Lagmännen kommer att löpande följa upp arbetssättet och både skruva på detaljer och vid behov fortsätta att vidareutveckla. Det nya föredragningssättet har föranlett en översyn av domstolens riktlinjer för föredragningar och ett nytt dokument ska vara på plats i början av 2024.

Johannes: Den stora utmaningen är att kunskapen om de digitala verktygen inte är så spridd på domstolen. Vi som har jobbat med de digitala arbetsakterna har fått tänka till kring vilka åtgärder som verkligen bidrar till arbetet och under projektet har vi haft möjlighet att brottas med tekniken och lärt oss efter hand. När det nu är skarpt läge står resten av medarbetarna inför samma utmaning.

Utbildningarna som vår digitaliseringssamordnare Göran Häljestam satt ihop ger medarbetarna alla verktyg för att arbeta med de digitala arbetsakterna. Därefter måste arbetet få utvecklas och medarbetarna ges möjlighet att hitta det arbetssätt som fungerar för målet och individen. Det är viktigt att vi arbetar kollegialt framöver och delger varandra vilka verktyg vi använder och hur. Om vi ska ta till oss digitaliseringen på riktigt måste vi använda de digitala verktyg som finns tillgängliga, men då måste vi också berätta för varandra vilka verktyg som finns att tillgå.

ATT FLYTTA EN DOMSTOL

Efter många år av planering och byggande var den nya domstolsbyggnaden för Jönköpings överrätter klar för inflyttning.

Helgen den 12 – 13 augusti gick det stora flyttlasset från Slottsgatan 5 till Hamngatan 11. Hundratals flyttkartonger tillsammans med en ansevärd mängd möbler och mängder med teknisk utrustning transporterades under de två flyttdagarna.

Den 14 augusti var det så dags för verksamhetsstart i de nya lokalerna och medarbetarna på Kammarrätten i Jönköping och Göta hovrätt fick bekanta sig med sina nya arbetsrum, de nya förhandlingsalarna och de gemensamma allmänna ytorna så som lunchrum och bibliotek.

– Det var en hektisk och omtumlande tid de första veckorna i vårt nya hus, berättar Stina Nordström, administrativ direktör på domstolen. Det är naturligt att det blir mycket praktiska frågor om både stort och smått när en verksamhet flyttar och nu var det ju dessutom två verksamheter som skulle bli sambos i och med att vi flyttade in i det nya huset tillsammans med Göta hovrätt.

Medarbetarnas upplevelse av flytten är att den flöt på smidigt och bra. En utvärdering genomfördes några månader efter flytten, som visade att en stor majoritet av medarbetarna kände sig välinformerade inför flytten samt att det var

+
Supertydlig och bra information! Stor eloge till er som fixat med flytten!

smidigt att komma igång med sitt arbete i de nya lokalerna.

Under hösten 2023 har mycket arbete lagts på att justera sådant som behöver ordnas till i den nya domstolsbyggnaden. Kompletterande beställningar av möbler har gjorts, praktiska säkerhetsanpassningar har justerats och tekniken har testats av och åtgärdats vid behov.

– Att flytta en verksamhet är ingen liten sak, säger Monica Dahlbom, kammarrättspresident. Jag anser att det har gått över förväntan och det känns fantastiskt roligt att vi nu har en arbetsplats som är anpassad efter det arbete vi utför varje dag.

Monica Dahlbom, kammarrättspresident
och Charlotte Brokelind, hovrättspresident
Foto: Per Carlsson

Folkmusikgruppen
Högt i tak
Foto: Per Carlsson

INVIGNING MED HÖGT SYMBOLVÄRDE

Den 19 oktober bjöd Kammarrätten i Jönköping och Göta hovrätt in till officiell invigning av den gemensamma domstolsbyggnaden.

– När en domstol byggs i en stad är det inte vilken byggnad som helst, säger Monica Dahlbom, kammarrättspresident. En domstol symboliserar något och det är viktigt att uppmärksamma domstolens roll i samhället. Därför var det en självklarhet att vi skulle bjuda in till en officiell invigning för att visa upp vårt nya, fina hus.

Till invigningen hade ett drygt sjuttio-tal externa gäster bjudits in, varav H.K.H. Prins Daniel var en av dem.

Under invigningen bjöds det på både folkmusik och körsång samt tal av H.K.H. Prins Daniel och domstolsbyggnadens huvudarkitekt Kjell Adamsson. Invigningen avslutades med att de båda domstolarnas presidenter klippte det i invigningssammanhang nästintill obligatoriska invigningsbandet under högtidliga former.

Invigningen livestreamades så att domstolarnas personal hade möjlighet att följa den i domstolens lunchmatsal.

Efter invigningen fick gästerna en rundtur i domstolsbyggnaden samt en presentation av domstolarnas verksamheter i en av byggnadens tio förhandlingssalar. Slutligen bjöds alla gäster på en trevlig lunch bestående av bland annat rödvinsbräserad nötbog och ostkaka.

På kvällen den 19 oktober fortsatte festligheterna med en intern invigning för all personal på de båda domstolarna. I Stora hotellets spegelsal avnjöts en superb middag och illusionisten Johan Ståhl stod för underhållningen. Kvällen avslutades med trevlig samvaro i lunchmatsalen på domstolen.

*Stina Nordström, administrativ direktör,
H.K.H Prins Daniel och Hans Dahlberg,
administrativ direktör
Foto: Per Carlsson*

H.K.H. Prins Daniels tal vid invigningen av Göta hovrätt och Kammarrätten i Jönköping

Ärade hovrättspresident och kammarrättspresident
Mina damer och herrar

Rättsväsendet är i dag i centrum för samhällsdebatten i vårt land, inte minst till följd av utvecklingen av den organiserade brottsligheten.

Som alla vet här har rättsväsendets olika aktörer olika roller.

För att få en fördjupad kunskap inom området har vi, Kronprinsessan och jag under det senaste dryga året gjort en del besök inom rättsväsendet.

Exempelvis Kammarrätten i Göteborg, Hovrätten i Malmö, Åklagarmyndigheten, Rättsmedicinalverket och polisbesök.

Det har varit väldigt givande.

Domstolarnas grundläggande uppgift är rättsskipning.

Domstolarnas fundament är värnandet av rättsstaten och mänskliga rättigheter.

Vi lever i en tid när dessa värden ibland ifrågasätts i vår omvärld. Då är det tillfredsställande att konstatera att domstolarnas oberoende och konstitutionella skydd alltmer betonas i vårt land.

För övrigt tror jag att domstolarnas byggnader i detta sammanhang har stor betydelse.

Jönköping som domstolsstad har mycket gamla anor och Göta hovrätt firar snart 400-årsjubileum. Den grundades under drottning Kristinas förmyndarregering, i samband med Axel Oxenstiernas omdaning av den svenska statsförvaltningen.

Hovrättsreformen på 1600-talet är ett fundament för den svenska rättsstaten och i dessa oroliga tider är det extra viktigt att vår rättsstat fungerar. Samtidigt har förvaltningsdomstolarnas betydelse för förhållandet mellan enskilda och myndigheter fått allt större betydelse.

Men nu ska ni alltså lämna den hovrättsbyggnad som varit i bruk sedan 1650-talet för att flytta in modernare lokaler.

I arbetet med att skapa en ny byggnad har det beskrivits att respekt och värdighet ska balanseras med ödmjukhet och öppenhet. Det är kloka ord.

Att nu skapa en gemensam byggnad för Kammarrätten och Hovrätten framstår som rimligt. De administrativa fördelarna är uppenbara och ger uttryck för det naturliga samband som finns i rättsskipningen mellan de båda domstolsslagen.

Redan vid en första anblick av den nya domstolsbyggnaden slås man av den spännande arkitekturen, som präglar stadsbilden och blir ett nytt landmärke i staden.

Jag ser fram emot den rundvandring som snart följer, men vill redan här gratulera Hovrätten och Kammarrätten till de nya lokalerna.

EN MODERN DOMSTOL MED FOKUS PÅ SÄKERHET

I och med flytten till ny domstolsbyggnad fick Kammarrätten i Jönköping inte bara nya och fräscha lokaler utan också lokaler där säkerhetstänket löper som en röd tråd genom hela byggnaden.

Den som besöker kammarrätten efter flytten till ny domstolsbyggnad slås ganska direkt av det höga säkerhetstänket. I huvudentrén finns domstolens säkerhetskontroll, försedd med både säkerhetsbåge och röntgenmaskin.

– I och med att vi nu har fast säkerhetskontroll med röntgen kan vi erbjuda en betydligt högre säkerhetsnivå för både våra besökare och våra medarbetare, berättar Stina Nordström, administrativ direktör tillika säkerhetsansvarig på domstolen.

En stor och viktig del i säkerhetsarbetet vid domstolen är det förebyggande arbetet.

– Även om vi tidigare har haft få eller inga allvarliga incidenter så bidrar säkerhetskontroll och röntgen till en ökad känsla av trygghet i vår byggnad, förklarar Stina. Nu när vi är samlokaliserade med Göta hovrätt, en allmän domstol som hanterar bland annat brottmål, så ökar även behovet av säkerhet på grund av det.

Ytterligare en viktig aspekt i det förebyggande säkerhetsarbetet är att domstolsbyggnaden är sektionerad i olika behörighetsytor. Via så kallade behörighetskort får personer med olika roller på domstolen tillgång till olika sektioner. Exempelvis har Kriminalvården tillgång till domstolens häktesdel, advokater tillgång till ett advokatrum och nämndemän tillgång till ett nämndemannarum.

– Via behörighetskorterna kan vi vakter känna oss säkra på att rätt person får tillgång till rätt ytor i domstolsbyggnaden, vilket är mycket bra, säger expeditionsvakten Håkan Rydell.

För kammarrättens expeditionsvakter har flytten till den nya domstolsbyggnaden inneburit flera förändringar. En sådan är att vakterna från kammarrätten och hovrätten har organiserats i en gemensam arbetsgrupp som samarbetar inom de områden som expeditionsvakterna ansvarar för.

– Tidigare hade jag två kollegor, förklarar Åke Andersson, expeditionsvakt på kammarrätten. Nu är vi sju stycken i arbetsgruppen som arbetar med bland annat säkerhet, kontorsservice och teknisk support.

Inför flytten till ny domstolsbyggnad infördes en ny funktion som samordnande expeditionsvakt. Den samordnande expeditionsvakten har bland annat i uppgift att upprätta schema och hantera bemanning av olika stationer under dagen.

Håkan Rydell och Sol-Britt Wadenrud, expeditionsvakter

Foto: Stina Nordström

Gisela Klaesson började sin anställning som expeditionsvakt på kammarrätten i anslutning till verksamhetsstarten i den nya domstolsbyggnaden.

– Det har varit mycket nytt att sätta sig in i, berättar Gisela. Bland annat har alla expeditionsvakter gått Domstolsverkets utbildning i röntgen för att vi ska bli behöriga att bemanna den. Det har varit spännande och intensivt.

Att flytta från en byggnad till en annan är ett stort projekt. Att samtidigt bilda en ny arbetsgrupp, upprätta nya arbetssätt och bidra med service till övriga besökare och medarbetare är en utmaning.

– Jag är imponerad över hur bra både den fysiska flytten har gått och över det praktiska arbetet i vaktgruppen, säger Stina Nordström. Alla våra expeditionsvakter är angelägna om att upprätthålla en hög säkerhets- och servicenivå och det gör de dagligen. Att både samarbete, arbetssätt och rutiner kommer att fortsätta utvecklas framöver är såväl naturligt som behövligt vid starten av någonting nytt, avslutar hon.

Varje år arrangeras en säkerhetskonferens för alla säkerhetsansvariga inom Sveriges Domstolar. Temat för årets konferens var inre och yttre säkerhet och man diskuterade bland annat frågor som medarbetarskydd med fokus på hot mot personal och säkerhetsläget i Sverige.

– Den här typen av sammankomster ger även möjligheter att nätverka och utbyta erfarenheter i rollen som säkerhetsansvarig, säger kammarrättens administrativa direktör Stina Nordström.

Stina Nordström
Kammarrätten i Jönköping

Säkerhets
konferens 2023

GÖTA HOVRÄTT
KAMMARRÄTTEN
I JÖNKÖPING
SVERIGES DOMSTOLAR

VÅGEN OCH VÄVEN

Konstnären Ulrika Mårtensson Hanje fick uppdraget att skapa konstverken för de allmänna ytorna i Jönköpings nya domstolsbyggnad. Hon valde att kalla dem "Vågen och Väven" och de består av två skulpturala delar, en exteriör och en interiör, som båda är knypplade i järn respektive metalltråd.

Vågen symboliserar fru Justitia, lag och rättvisa och Väven samhällskontraktet som upprätthåller den samhällsordning alla vi medborgare kommit överens om.

Konst en stor del av inredningen

Även i övriga delar av domstolen har konsten fått spela en stor roll. En konsult från Statens konst-

råd arbetade tillsammans med personal från kammarrätten och hovrätten kring vägghängd konst, skulpturer och andra föremål i hela huset.

– Blandningen av "gammalt och nytt" har fått mycket positiv feedback från medarbetarna, berättar Stina Nordström, administrativ direktör som varit involverad i den konstnärliga utsmyckningen.

Foto: Carla Lomakka

Foto: Tommy Hvitfeldt

JUSTITIEMINISTERN PÅ BESÖK

I slutet av augusti fick kammarrätten besök av justitieminister Gunnar Strömmer i samband med att ministern besökte Domstolsverket. Med på besöket på kammarrätten var även generaldirektör Thomas Rolén och flera andra representanter från Domstolsverket och Sveriges Domstolar.

Under besöket gavs en rundvisning i kammarrättens nya lokaler. Bland annat visades en förhandlingsal, arbetsrum, föredragningsrum, lunchrum och domstolens fina terrass med utsikt över Munksjön.

Presidenten informerade om kammarrättens verksamhet och de utmaningar som domstolen

har att hantera, vilket bland annat är det ökande antalet LVU-mål.

Några medarbetare från kammarrätten var med och besvarade frågor från deltagarna och besöket avslutades med en pressträff utanför domstolsbyggnaden där justitieministern tog emot massmedia.

INFORMATIONSFÖRSÖRJNING FÖR EN EFFEKTIV MÅLHANTERING

Domstolar är kunskapsbaserade verksamheter och därför är det grundläggande med god tillgång till relevant och snabbt åtkomlig information.

En viktig pusselbit i kammarrättens informationsförsörjning är domstolens bibliotek som utgör ett nav för att tillgängliggöra, uppdatera och strukturera den information som medarbetarna behöver i sitt arbete.

Biblioteket tillhandahåller främst rättsinformation i form av lagstiftning, förarbeten, praxis men även juridisk litteratur och tidskrifter. Biblioteket erbjuder både tryckt material och tillgång till digitala källor eftersom dessa kompletterar varandra. Den sortens specialbibliotek som finns på flera av Sveriges domstolar har ofta en hel del unikt fysiskt material som inte finns tillgängligt i digitalt format.

I och med flytten till en ny byggnad och samlokaliseringen med Göta hovrätt slogs de båda domstolarnas bibliotek samman till ett, som nu tillgodoser de två domstolsslagen med det underlag som behövs för den dömande verksamheten i förvaltnings- respektive allmän domstol.

– Även om domstolarna använder olika delar av materialet är det tydligt att det är en viktig och uppskattad resurs där även biblioteket som fysiskt rum värdesätts av användarna samt möjligheten att få handledning av bibliotekspersonal på plats, säger Lisa Lorentzon, informationsspecialist.

*"För oss har det varit viktigt att behålla och utveckla biblioteks-
verksamheten eftersom det innebär en effektivisering av
kärnverksamheten om vi har bra underlag i målhanteringen.
Vår verksamhet är helt beroende av god tillgång till korrekt
information och där spelar biblioteket en viktig roll."*

Monica Dahlbom, kammarrättspresident

Digitalisering

Domstolarna och den digitala utvecklingen

FOKUS VERKSAMHETSUTVECKLING

Under 2023 anställde kammarrätten Göran Häljestam som digitaliseringssamordnare. Rollen är nyinrättad och en del av uppdraget är att driva domstolens arbete framåt avseende digital utveckling både i den dömande och den administrativa verksamheten. Här berättar Göran om sina tankar kring digitalisering och vilka utvecklingsområden han arbetat med under året för att höja domstolens digitala kompetens.

Ett stort fokus i kammarrättens verksamhetsutveckling är digitaliseringen. Digitalisering används idag som ett modeord i samband med utveckling och förnyelse. Centralt på en arbetsplats är fortfarande medarbetaren och arbetsprocesser, oavsett om det sker med hjälp av digitalisering eller utan. Verksamhetsutveckling är inte beroen-

de av digitalisering utan snarare tvärtom.

Det har hävdats att digitalisering ska öka vår effektivitet, göra våra processer bättre och smidigare och kanske framför allt modernare. Samtidigt vet alla som har suttit vid en dator som inte vill samarbeta hur beroende vi är av att tekniken

”Domstolens beroende av fungerande infrastruktur och verksamhetssystem ökar i omfattning och att det därför är viktigare än någonsin att vara aktiv och äga sin digitaliseringsprocess”

Göran Häljestam, digitaliseringsamordnare

fungerar. Förmodligen är det i mötet med det krånglande verksamhetssystemet och i beroendet av tekniken som vi inser hur viktigt bra genomförd digitalisering är.

Vad kan då digitalisering vara? I grunden handlar det om fungerande infrastruktur, dvs den teknik som vi är beroende av för att utföra vårt arbete varje dag. Med väl fungerande infrastruktur kan medarbetare utföra de arbetsuppgifter de är satta att utföra på ett så effektivt sätt som möjligt. När infrastrukturen fungerar kan dessutom nya arbetssätt och system utvecklas som underlättar och effektiviserar arbetet.

Den kunskap som krävs för att använda den digitala infrastrukturen är en annan aspekt av digitalisering. Medarbetarens digitala kompetens är en utmaning och en möjlighet för verksamheten. Medarbetare måste få möjligheten att utveckla sin digitala kompetens. Detta kan ske genom rena utbildningsinsatser och erfarenhetsutbyte när det gäller nya arbetssätt eller verktyg. Det handlar även om att i samband med supportfrågor och teknisk hjälp använda ett undervisande förhållningssätt som gör att medarbetaren kan lära sig och ta del av tidigare kunskap.

Under det senaste året har flera utbildningsinsatser genomförts på kammarrätten för att lyfta den digitala kompetensen inom flera relevanta

områden, till exempel AI, målstatistik, digital föredragning, digitalisering och hantering av PDF.

Kammarrätten jobbar även med att identifiera utvecklingsområden inom infrastrukturen samt att möta och ta om hand om de förändringar i verksamhetssystemen som kommer från Domstolsverket. Utbyte av det utvecklingsarbete som görs av Domstolsverket blir mycket större om kammarrätten kan möta och förändra verksamheten i takt med det förbättringsarbetet, vilket möjliggör förmågan att ta emot förändringar på ett positivt sätt. Som en del i att möta utvecklingen försöker kammarrätten att vara med som pilotdomstol inom viktiga områden. Detta underlättas dels av ett bra samarbete med Domstolsverket, dels kammarrättens fysiska närhet till deras verksamhet samt att kammarrätten är en förhållandevis liten domstol med generellt hög digital kompetens.

Sammanfattningsvis kan det konstateras att domstolens beroende av fungerade infrastruktur och verksamhetssystem ökar i omfattning och att det därför är viktigare än någonsin att vara aktiv och äga sin digitaliseringsprocess.

Under kommande år kommer fokus att ligga på bland annat utbildning i grundläggande datorkunskap, digitala underskrifter och AI-genererad maskningstjänst för sekretesshantering vid utlämnande av allmän handling.

TYDLIGA SIGNALER I EN DIGITAL MÅLHANTERING

Domstolarnas mål- och ärendehantering har historiskt baserats på fysiska akter. Genom de fysiska akterna har personalen signalerat till varandra om åtgärder eller händelser i målet. I och med att målhanteringen går mot en alltmer digital hantering behövs ett digitalt system för att internt kunna signalera till varandra inom domstolen vad som händer i ett mål.

Många domstolar har i detta syfte använt sig av den så kallade målstatuspilen i målhanterings-systemet Vera. Andra domstolar, bland annat kammarrätten, använder funktionsbrevlådor och e-post som signalsystem.

Domstolsverket startade upp ett projekt i oktober 2022 som syftade till att ta fram underlag för att ta ställning till om målstatuspilen fortsatt kunde fungera som signalsystem eller om ett nytt system behövde utarbetas. Uppdraget, som var ett verksamhetsanalysuppdrag och som inte omfattade en realisering, skulle utmynna i en beskrivning av vad ett signalsystem behöver uppfylla för behov och vilka krav som bör ställas på en eventuell systemlösning.

Domstolsverket hade hjälp av en referensgrupp där ett tiotal representanter från olika domstolslag och yrkeskategorier deltog. En av dem är kammarrättsrådet Kristina Linderöth.

– Vi har haft i uppgift att som verksamhetsexperter utgöra ett bollplank och hjälpa till med att identifiera vilka behov som finns hos domstolarna och vilka krav som bör ställas på en lösning.

Referensgruppen har deltagit vid ett flertal möten och workshops tillsammans med Domstolsverkets uppdragsledare och andra representanter hos verket. Vid dessa möten konkretiserades vilka händelser i målhanteringssystemet som föranleder en signal, hur den signalen bör skapas och av vem, vilken typ av signal som det bör vara och vem som är mottagare av signalen

– Det var intressant att delta i projektet och det blev tydligt hur komplicerat det är att skapa ett signalsystem som fullt ut kan ersätta de fysiska akterna och de andra sätt, t.ex. via åtgärdsblad, e-post, telefon eller post-it-lappar, som vi kommunicerar med varandra om att det har inträffat en händelse i ett mål, berättar Kristina Linderöth.

Projektgruppens bedömning var att en vidareutveckling av målstatuspilen i Vera inte fullt ut kan uppfylla de krav som domstolarna har på ett signalsystem och att ett nytt signalsystem behöver tas fram för att möta det framtida behovet av att signalera åtgärder i domstolarnas digitala målhantering.

JURIDIKEN OCH AI

AI är något som diskuterats mycket 2023 och det exploderade framförallt efter lanseringen av ChatGPT. Hur kan AI komma att påverka samhället och domstolarnas verksamhet? Behöver framtidens jurister till exempel kunna värdera digitala bevis som skapats eller beslutats av AI?

Under en eftermiddag i juni fick kammarrättens medarbetare en intressant föreläsning kring AI av Cecilia Sönströd, universitetsadjunkt i datateknik och Ulf Johansson, professor i datavetenskap, från Jönköping University. De berättade om vad AI är och hur det kan användas till exempel inom

juridiken och vad det finns för möjligheter, fördelar och risker. Vid den efterföljande frågestunden blev det tydligt att medarbetarna på kammarrätten var mycket intresserade av AI och ställde många frågor till föreläsarna.

Foto: Josephine Sunneröng

UTBILDNING

Från oktober 2022 till oktober 2023 har 67 % av kammarrättens medarbetare gått en lärarledd kurs och 86 % genomfört i snitt tre e-utbildningar!

KOMPETENSUTVECKLING = EN INVESTERING

Engagerade och kompetenta medarbetare som utvecklas och får möjlighet att nå sin fulla potential gör verksamheten bättre.

Ett sätt att uppnå detta är genom löpande kompetensutveckling och stöd för att kunna utvecklas i yrkesrollen. Det kan handla om kurser och utbildningar inom t.ex. administration, chef- och ledarskap, IT eller säkerhet via Sveriges Domstolars kursutbud. Eller utbildningar och hela program för domare och jurister via Domstolsakademin. Kammarrätten uppmuntrar och ser värdet i att medarbetare även deltar i arbetsgrupper, nätverk och projekt.

De ordinarie arbetsuppgifterna måste prioriteras och det kan kännas svårt att avsätta tid för annat. Men chefer och medarbetare har ändå prioriterat

och avsatt tid för kompetensutveckling.

I september anordnades kammarrättens årliga regionala fiskalsmöte, för domkretsens domare under utbildning. Temat för dagen var ledarskap.

– Från fiskalsmötet tar jag med mig vikten av reflektion! Att det kan vara lätt, och ibland bekvämt, att stanna vid att återge vad man har gjort eller att recensera hur det var. Men genom reflektion når man utveckling: på vilket sätt rör det här mig/oss och vad kan jag/vi lära av det? Och så tar jag förstås med mig hur värdefullt det är att vi träffas och pratar med varandra, säger Sara Hanberger, administrativ assessor.

”Det var bra att få spela in en intervju och faktiskt se resultatet. Det var ju inte en helt igenom positiv upplevelse, men det tydliggjorde några saker som just jag bör tänka extra på i en intervjusituation”

Erik Hannus, kammarrättsråd

Foto: Tommy Hvitfeldt

DOMSTOLARNA OCH MEDIA

Domstolarnas aktiva arbete med till exempel pressmeddelanden har bidragit till ett ständigt ökat förtroende. Samtidigt är det viktigt att tänka på att alla medarbetare bidrar till bilden av domstolen, inte bara via pressmeddelanden utan i allt från bemötande i telefon till information på hemsidan.

I april hölls en medieutbildning för en grupp jurister på kammarrätten med hjälp av Domstolsverkets kommunikationsavdelning, som bland annat gick igenom vad man ska tänka på när man skriver pressmeddelanden. Gruppen fick även möjlighet att dela med sig av sina erfarenheter av möten med media och fick feedback på hur man kan hantera olika situationer.

Alla deltagare fick även individuellt öva på en intervjusituation då de filmades för att sedan reflektera över resultatet.

Deltagarna var nöjda med dagen och uttryckte att de fick med sig många bra tips samt att det framförallt var nyttigt att få öva inför en kamera.

*Marianne Elvhamre, verksamhetsutvecklare
och Christin Lunning, kammarrättsassessor
Foto: Göran Häljestam*

*Marianne Elvhamre, verksamhetsutvecklare
och Anki Ringsten, kommunikatör
Foto: Göran Häljestam*

Visste du att...
 när kammarrätten avgör mål deltar tre domare och ibland tillsammans med två nämndemän

NÄMNDEMANNAVAL 2023

Val av nämndemän genomförs var fjärde år. 2014 beslutade riksdagen att nämndemannaval ska ske året efter det allmänna valet, detta för att markera att val av nämndemän inte har med politiska val att göra.

Eftersom allmänna val genomfördes 2022 var det dags för nämndemannaval 2023 vilket innebär att Kammarrätten i Jönköping har fått 60 nyvalda eller omvalda nämndemän under året för tjänstgöring 2024-2027.

Huvudregeln är att en nämndeman måste vara bosatt inom domstolens domkrets. Kammarrättens nämndemän ska vara bosatta i något av följande län; Blekinge län, Jönköpings län, Kalmar län, Kronobergs län, Södermanlands län, Västra Götalands län och Östergötlands län.

I november anordnade kammarrätten utbildning för de nyvalda nämndemännen då de bland annat fick lära sig mer om domstolarnas roll i samhället, nämndemannauppdraget, lagstiftning och rättskällor och förvaltningsprocessen. De fick även en genomgång av säkerhetsfrågor och annat praktiskt som ersättningsrutiner, schemaläggning och resebokningar.

RÄTTSSSTATEN OCH DOMSTOLARNAS OBEROENDE

Den 13 april anordnade Kammarrätten i Jönköping tillsammans med Göta hovrätt ett seminarium om rättsstaten där ungefär 50 jurister från kammarrätten och hovrätten deltog.

Martin Sunnqvist från Lunds universitet föreläste på temat "Rättsstaten och domstolarnas oberoende". Efter föreläsningen fick deltagarna

diskutera i grupper, på teman som *domare i sociala medier* och *hoten mot rättsstaten*.

"Även på en medelstor domstol som vi är, analyserar vi hur vi kan översätta omvärldsanalysen till vår verksamhet och använda den i vår verksamhetsplanering."

Lisa Lorentzon
informationspecialist

Foto: Per Carlsson

HOTET MOT DEMOKRATIN EN TYDLIG TREND

Vart tredje år görs en omvärldsanalys för Sveriges Domstolar med fokus på vilka förändringar i omvärlden som kan tänkas påverka domstolarnas verksamhet de kommande fem åren.

Omvärldsanalysen tas fram i samverkan mellan Domstolsverket och domstolarna och genomförs för att bidra till ökad handlingsberedskap. Under 2023 gjordes en så kallad genomlysning av omvärldsanalysen från 2021 i form av en workshop, där man konstaterade att de identifierade trenderna bestod och att en av de trender som fått allt större betydelse är hotet mot demokratin, som växer sig starkare och tar sig allt fler uttryck.

I workshopen deltog representanter från Domstolsverket och flera domstolar, bland annat kammarrättens informationspecialist Lisa Lorentzon.

Under 2024 är det återigen dags att arbeta fram en ny omvärldsanalys och precis som förra gången kommer kammarrätten att vara en av de domstolar som deltar i processen.

INNOVATIV UNDERVISNING FÖR ATT FRÄMJA DEMOKRATI- KUNSKAPERNA

Vid många domstolar bedrivs utbildande verksamhet för att tillsammans med skolor och universitet öka kunskapen om rättsstaten och demokratin. Under 2023 startade kammarrätten ett samarbete med lärarhögskolan på Jönköping University.

Efter en inledande diskussion mellan kammarrättens och Jönköping Universitys ledningar bildades en arbetsgrupp med deltagare från högskolan och kammarrätten. Från kammarrättens sida är det kammarrättsråden Christina Fränngård och Mattias Håkansson.

Christina: Vi vill tydliggöra och betona domstolarnas roll i den demokratiska rättsstaten. Dagens unga är ju de som framöver ska vara med och styra vårt samhälle. I stället för att vi enbart tar emot skolklasser och försöker förklara, vill vi föra en dialog med de som i framtiden kommer att undervisa våra barn. Detta för att möjliggöra för dem att stå ännu bättre rustade i undervisningssituationen. Därför vänder vi oss till lärarstudenterna.

Bakgrunden är det som händer i omvärlden med en utveckling mot minskad demokrati och en försvagning av rättsstaten och rättssäkerheten. Men också att det här i Sverige finns en generellt sett dålig kunskap hos våra unga om de demokratiska systemen.

Mattias: Initiativet bygger i grunden på insikten att de värden som vårt samhälle vilar på, däribland vikten av oberoende och opartiska domstolar, inte kan tas för givna och aldrig är mer än en generation från att gå förlorade.

– Genom detta samarbete får vi också en kunskap om vad studenterna funderar över och det bidrar

till vårt fortsatta arbete med att göra domstolarnas roll i samhället mer känd, säger kammarrättspresident Monica Dahlbom.

Kammarrätten vill gärna ha ett fokus på förvaltningsdomstolarna, eftersom de oftast får minst uppmärksamhet i skolan. Kammarrätten har presenterat ett upplägg där studenter på lärarutbildningen bjuds in till domstolen och får en kortare inledande föreläsning och därefter tilldelas olika roller och får delta i ett fiktivt rättegångsspel.

Mattias: Vi ville undvika ett traditionellt upplägg av föreläsningstypen och i stället hitta ett format där vi genom interaktion och aktivt deltagande kan möjliggöra en mer levande dialog om dessa frågor.

Rättegångsspelet ska gälla ett LVU-mål, vilket framstod som lämpligt givet att skolan inte sällan har en viktig roll i den typen av mål. Genom rättsgångsspelet aktualiseras den typ av större principer som en demokratisk rättsstat vilar på, till exempel rätten till domstolsprövning, legalitetsprincipen och likhet inför lagen. Syftet med rättegångsspelet är att allt detta ska brytas ner till något mer konkret och påtagligt som blir lättare att relatera till. Upplägget ger även en möjlighet till diskussion och reflektion. Tanken är att det ska dra i gång hösten 2024 och därefter vara ett återkommande inslag i lärarutbildningen.

Josephine Sunneräng, samordnare HR och kommunikation och Elisabeth Claesson, administrativ assistent

Hälsohörnan
Foto: Göran Häljestam

Blodomloppet
Foto: Camilla Gollbo

HÅLLBART ARBETSLIV

Medarbetarna är kammarrättens viktigaste resurs! Fokus på det förebyggande arbetsmiljöarbetet möjliggör en sund arbetsplats med medarbetare som trivs och mår bra.

Kammarrätten har moderna och *ergonomiskt* utformade arbetsplatser. Under december besöktes domstolen av företagshälsovården och en tredjedel av medarbetarna bokade genomgång av sin kontorsarbetsplats tillsammans med en ergonom.

En investering i ca 65 medarbetares hälsa är en investering i verksamheten. Året inleddes med en höjning av *friskvårdsbidraget* till 3 000 kr, vilket 51 medarbetare utnyttjat. I friskvårdserbjudandet ingår också *massage* en gång i månaden till subventionerat pris, vilket en tredjedel av medarbetarna utnyttjat. Under våren erbjöds *hälsundersökning* hos företagshälsovården och en tredjedel av medarbetarna tackade ja till detta erbjudande.

Gemenskap med kollegor betyder mycket. Därför sponsrar kammarrätten gärna medarbetarinitierade friskvårdsaktiviteter. I augusti blev det både samvaro och motion när ett glatt gäng om 19 kollegor samlades för att springa och promenera i ett motionslopp i centrala Jönköping.

Vid slutet av året var det premiär för domstolarnas gemensamma *hälsohörna*, ett hälsobibliotek som är placerat vid lunchrummet där många passerar varje dag. Här erbjuds för korttidsutlåning ett bredare och mer varierat utbud än den utrustning som finns på varje kontorsrum. Medarbetarna kan bland annat låna ljusterapilampa, balansbräda, sittboll, massagerulle och kontorscykel. För att uppmuntra till social samvaro under fika och lunch finns här även sällskapsspel att låna.

DELTAGARE PÅ ARBETSMARKNADS- MÄSSORNA 2023

Esbjörn Sandström
traineejurist

Jasmina Sandman och
Aurora Halili, notarier
Förvaltningsrätten i Linköping

Angelica Ericsson
adjungerat råd

Lisa Lorentzon
informationsspecialist

Sara Hanberger
administrativ assessor

Camilla Gollbo
kammarrättsfiskal

Foto: Tommy Hvitfeldt

ATTRAKTIV ARBETSGIVARE

För att kunna rekrytera, behålla och engagera personer med rätt kompetens nu och framåt måste kammarrätten vara attraktiv som arbetsgivare och arbetsplats.

Verkligen värt att fira är att Sveriges Domstolar hamnade på topplistan när Universum 2023 lät yrkesverksamma ranka arbetsgivare och på första plats om studenterna fick välja! I undersökningsresultatet nämns att respondenterna inom gruppen Juridik prioriterar ”högre syfte” mer än andra grupper och det stämmer med kammarrättens verklighet - både befintliga och nya medarbetare, oavsett roll, nämner ofta arbetets meningsfullhet och känslan av att man bidrar till något viktigt, som en drivkraft i jobbet.

Likt många arbetsgivare finns även på kammarrätten en viss oro inför framtida kompetensförsörjning. Så hur når kammarrätten ut med sitt arbetsgivarerbjudande och styrkor? Under året har kammarrätten arbetat med sin externa kommunikation – definierat målgrupper, funderat på budskap, tonalitet och vilka kanaler som är rätt att synas i samt skrivat på processer.

– Vi har utökat vår närvaro på LinkedIn, en kanal vi använder både för att bygga arbetsgivarva-

rumärke men också berätta om lediga anställningar. Vi har också fortsatt utveckla vår rekryteringsprocess och infört verktyg för att mäta kandidatupplevelsen. Samtidigt arbetar vi vidare med att bygga ambassadörskap bland befintliga anställda, säger Josephine Sunneräng samordnare HR och kommunikation.

I ett framgångsrikt samarbete inom Sveriges Domstolar har medarbetare från kammarrätten deltagit vid arbetsmarknadsmässor för att träffa juriststudenter på väg ut i arbetslivet.

– Det var mycket bra att montern på mässan bemannades med personer från olika domstolslag och yrkeskategorier. Att träffa studenter och se att det finns ett stort intresse av att arbeta på domstol var också väldigt roligt, säger Angelica Ericsson, adjungerat råd som var med på JiA-mässan i Lund.

EN MILJÖCERTIFIERAD ARBETSPLATS

Den nya domstolsbyggnaden är certifierad i enlighet med Miljöbyggnad guld. Miljöbyggnad är ett svenskt system för miljöcertifiering av byggnader och det är Sweden Green Building Council som genomför certifieringarna.

Vid en certifiering bedöms områdena energi, inomhusmiljö och material. Byggnadens miljöegenskaper avgör om den får betyget brons, silver eller guld. För att uppnå betyget guld krävs att byggnaden har bästa möjliga funktion med tillgänglig teknik.

Energi

En miljöbyggnad har lägre energianvändning än en genomsnittlig byggnad. Den energi som byggnaden behöver för att fungera ska i så stor utsträckning som möjligt ha förnybart ursprung och lokalt genererad energi premieras.

Domstolsbyggnaden som kammarrätten sitter i får sin uppvärmning och kyla via en så kallad akviferlösning, en slags underjordisk energilagringssplats som gör det möjligt att säsongslagra energi. Ett akviferlager består av fyra djupbrunnar som ska förse fastigheten med värme och kyla. På taket finns solceller installerade och fönstren i byggnaden är genomgående energifönster. Belysningsarmaturer i huset är närvaro- och dagsljusstyrda, vilket minskar energiförbrukningen.

Inomhusmiljö

En miljöbyggnad har ett gott dagsljusinsläpp och inomhusklimatet är kontrollerat både varma

sommardagar och kalla vinternätter så att det håller en god nivå. Ventilationen i en miljöbyggnad ska vara tillräcklig för att ge en bra och hälsosam inneluft. I en miljöbyggnad ska tillräckliga solskydd vara monterade och ljudmiljön ska klara godtagbara nivåer mellan olika rum i byggnaden såväl som ljud utifrån, som exempelvis trafikbuller.

I kammarrättens domstolsbyggnad styrs värme, kyla och ventilation automatiskt via ett integrerat system som känner av antalet personer i ett rum och reglerar ventilation och temperatur därefter. Automatiska solgardiner finns installerade, vilka åker upp då solen kan hjälpa till att värma byggnaden och ner för att förhindra soluppvärmning då det redan är tillräckligt varmt.

Material

I en miljöbyggnad måste byggnadsmaterialen dokumenteras korrekt och vissa kemikalier får inte användas vid nybyggnation. I takt med att hus byggs allt tätare och består av många olika material kan den som nyttjar en miljöbyggnad känna sig trygg med att inbyggda material innehåller få farliga eller hormonstörande ämnen. När en miljöbyggnad utformas genomförs en så kallad livscykelanalys på grunden och stommen för att undersöka hur stort koldioxidutsläpp de genererar.

Eleonora Dufva och Angelica Ericsson, adjungerade råd
Foto: Göran Häljestam

Ytterligare miljöarbete

Även då det kommer till inredning i kammarrättens lokaler har miljötanket löpt som en röd tråd. Arbetet med att återbruka möbler har varit en ledstjärna när det gäller att inreda den nya domstolsbyggnaden.

– Till domstolsbyggnaden i Jönköping har vi återbrukat ungefär 30 procent av möblerna, berättar Stina Lind som tillsammans med Katarina Hakelid har ansvarat för möbler och inredning. De är båda projektledare vid fastighetsavdelningen på Domstolsverket. Idag är många möbelproducenter miljömedvetna och arbetar mycket med återbruk.

Återbrukat stol

– Genom alla tider har vi köpt bra kvalitetsmöbler till domstolarna vilket gör att det är enkelt att klä om och måla eller lacka om dem. Nu för tiden är det också enklare att byta ut delar och detaljer på möbler, till exempel en sits eller ett handtag. Även när det gäller bord kan vi behålla stativet och byta skivan, säger Stina Lind.

Att källsortera avfall är också viktigt ur miljösynpunkt. I den nya domstolsbyggnaden finns källsortering för plast, matavfall, kartong, glas och metall i personalens lunchrum. Även i domstolens miljörum finns möjlighet att källsortera på ett strukturerat och bra sätt.

"Vi arbetar med såväl punktinsatser, till exempel temadagar, som med mer långsiktig planering för ökad delaktighet och effektivitet. Vi lagmän har nu stort fokus på samarbete och samordning mellan målavdelningarna och kammarrättens olika processer. Detta kräver dialog med medarbetarna och delaktighet från alla. Till vårt stöd har vi olika forum som arbetsplatsträffar och viceordförandegruppen och vi har infört regelbundna avstämningsmöten med samtliga yrkeskategorier på målavdelningarna. Som lagmän sätter vi också stort värde på ett tätt samarbete med domstolens kansli och administrativa enhet."

Kirsi Laakso Utvik och Annika Rojas Wiberg
lagmän på Kammarrätten i Jönköping

KAMMARRÄTTENS NYA LAGMÄN

Under 2023 har kammarrättens ledningsgrupp genomgått en förändring i och med att det tillkommit två nya lagmän.

I början av april blev Kirsi Laakso Utvik ny lagman för avdelning 1. Kirsi kommer närmast från Förvaltningsrätten i Stockholm där hon arbetat i nästan tjugo år. I början av oktober anslöt Annika Rojas Wiberg till kammarrätten som lagman för avdelning 2. Annika har arbetat som domare i allmän domstol sedan 2007 och kommer närmast från Jönköpings tingsrätt.

Kirsi: Jag har bytt från Sveriges största domstol till en domstol i lagom storlek där man har möjlighet att lära känna alla. Sen är det ett stort plus att ha allt på gångavstånd, att jag kan promenera till jobbet och slipper Stockholmstempot.

Annika: Det känns spännande att ha tagit steget för att nu bekanta mig med förvaltningsdomstolarnas arbete. Jag tycker det är fantastiskt med den bredd som finns inom Sveriges Domstolar och jag ser positivt på de möjligheter till utbyte mellan domstolarna som finns, det bidrar till att stärka oss som domare och i vår juridiska kompetens.

Kirsi och Annika beskriver en intensiv höst där de skapat sig en gemensam bild av de behov som verksamheten har och det som medarbetarna lyft kring bland annat delaktighet och arbetsbelastning.

LEDNINGSGRUPPEN

Stående från vänster:

HANDLÄGGARCHEFEN

Lena Valencia Wretbäck

KAMMARRÄTTPRESIDENTEN

Monica Dahlbom

ADMINISTRATIVA DIREKTÖREN

Stina Nordström

KAMMARRÄTTLAGMANNEN

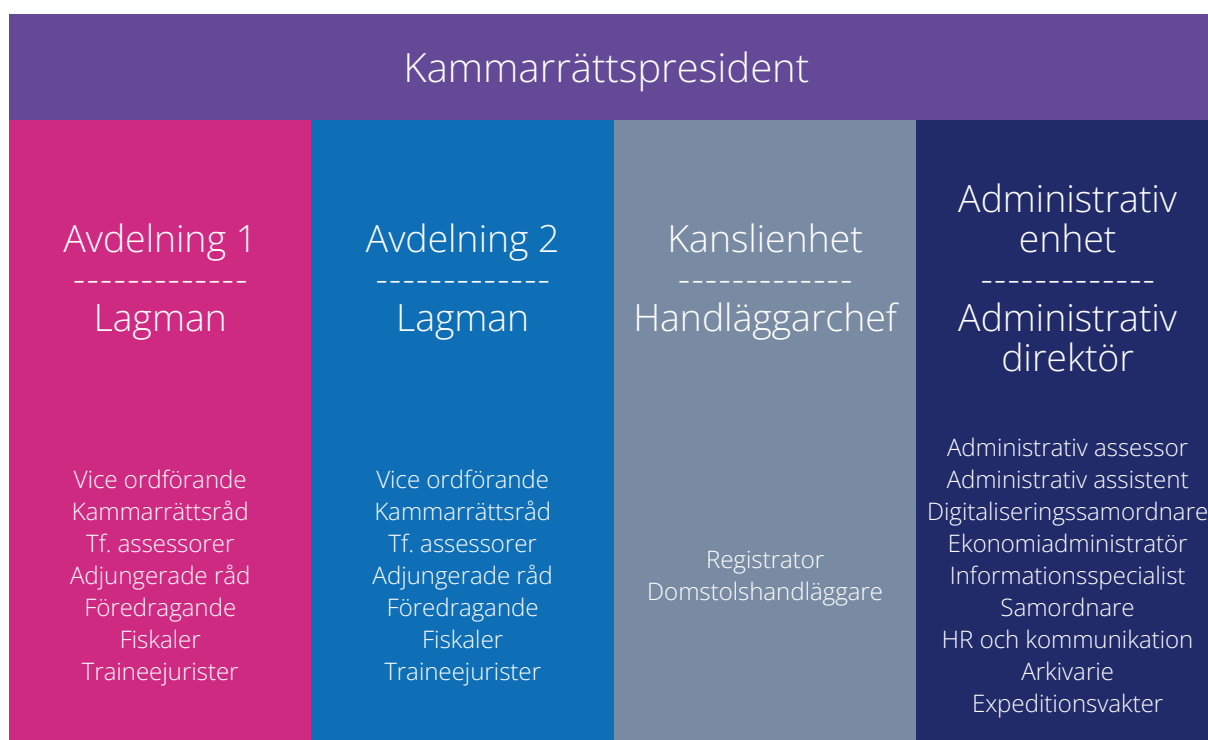
Kirsi Laakso Utvik

Sittande:

KAMMARRÄTTLAGMANNEN

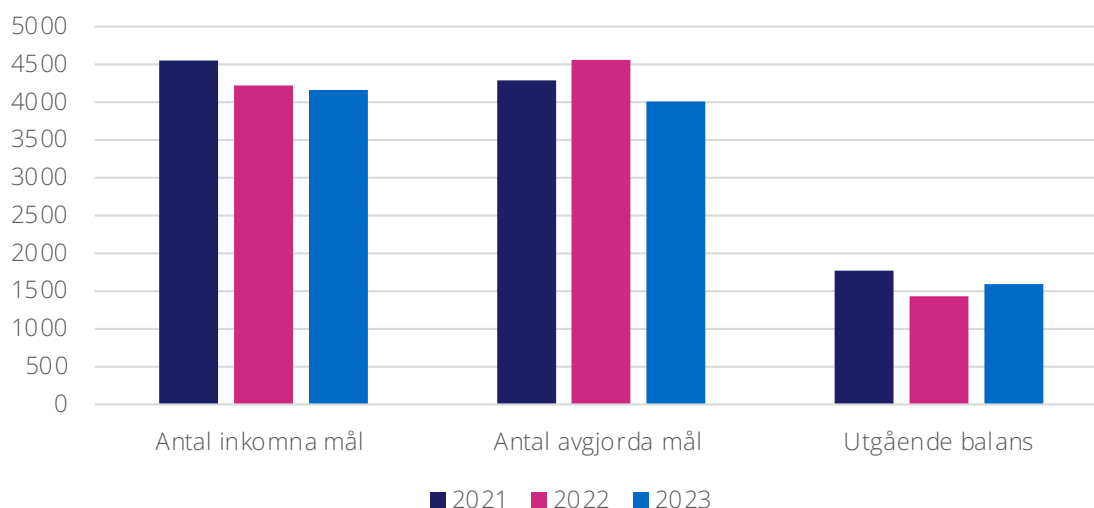
Annika Rojas Wiberg

ORGANISATION

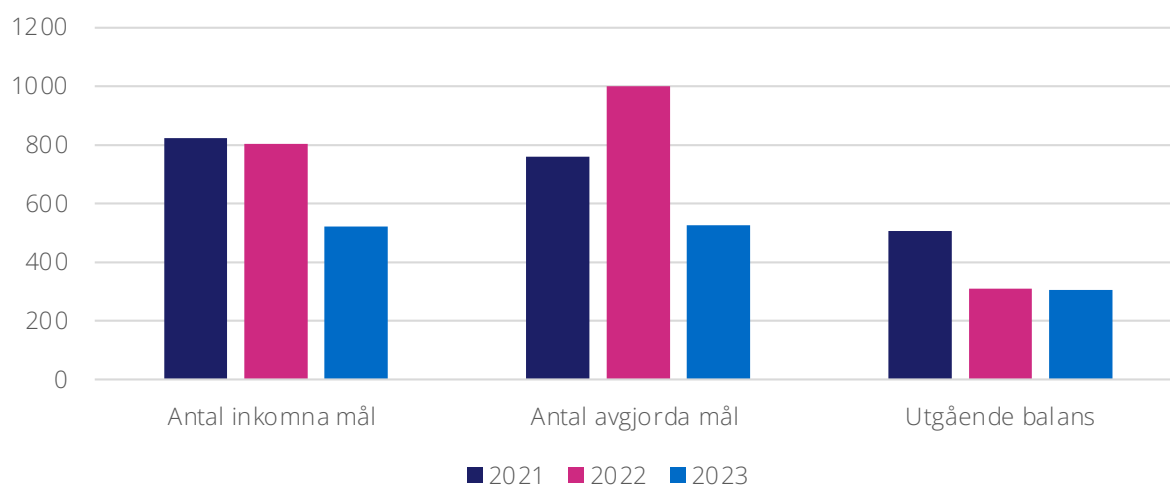
STATISTIK

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål 2021-2023

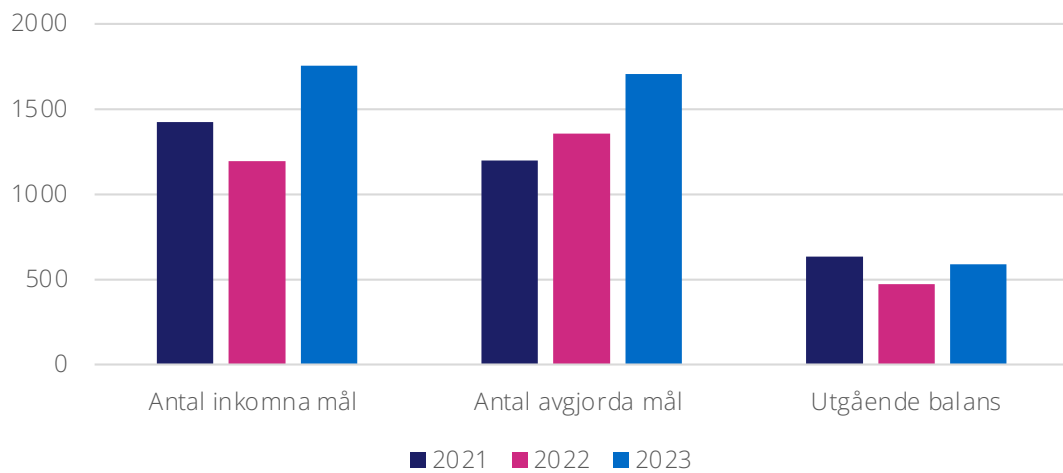
SOCIALFÖRSÄKRING

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

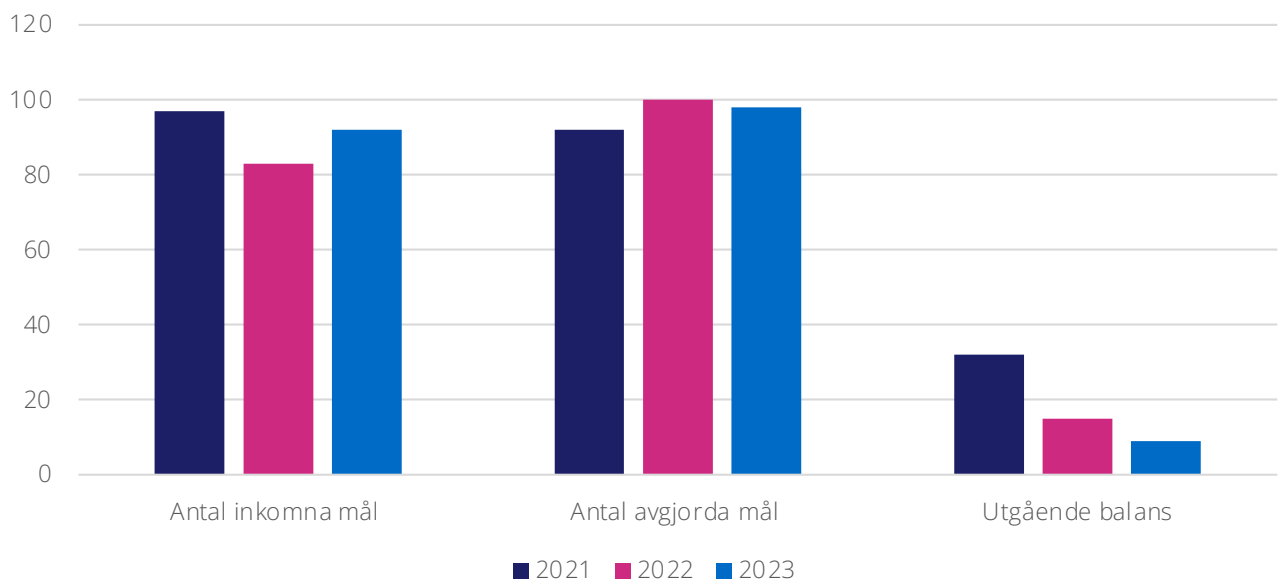
ÖVRIGA MÅL

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

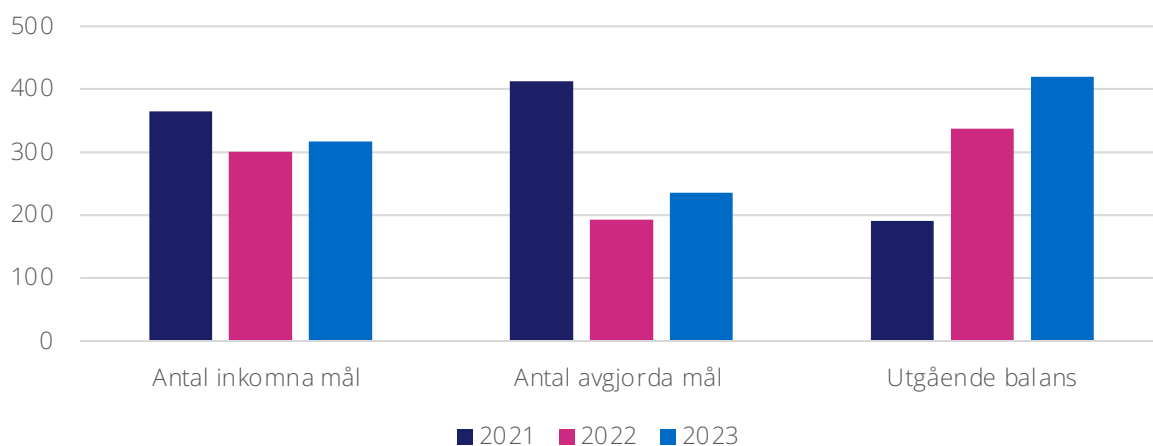
UPPHANDLING

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

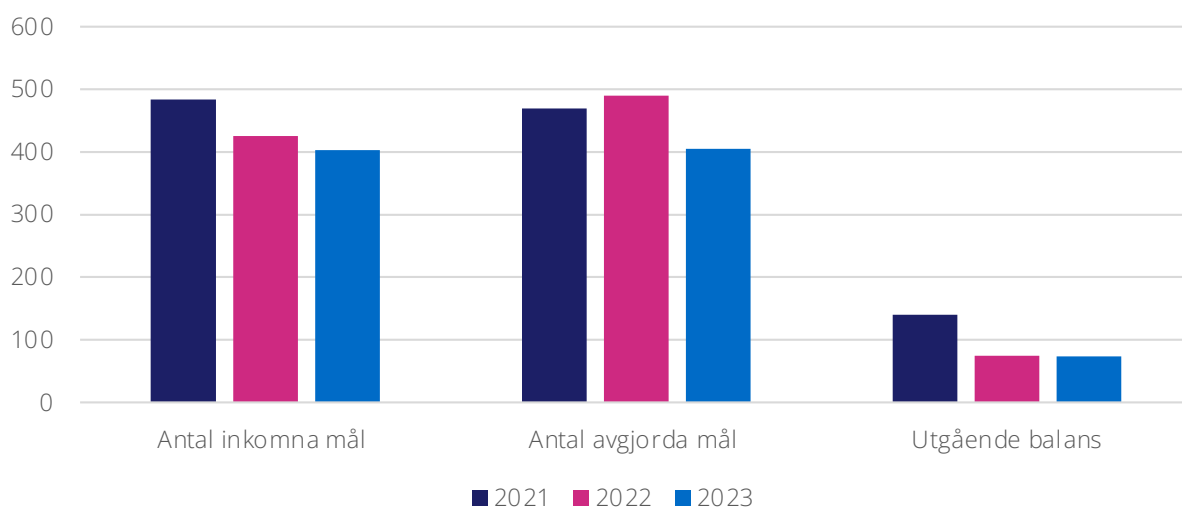
SKATT

Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

MÅL ENLIGT SOCIALTJÄNSTLAGEN

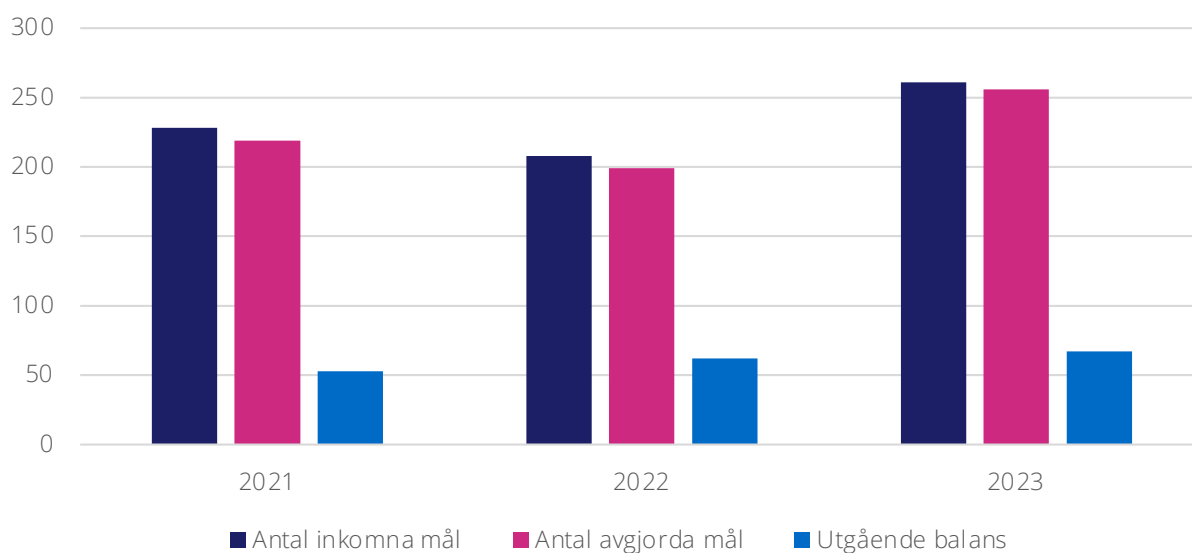
Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

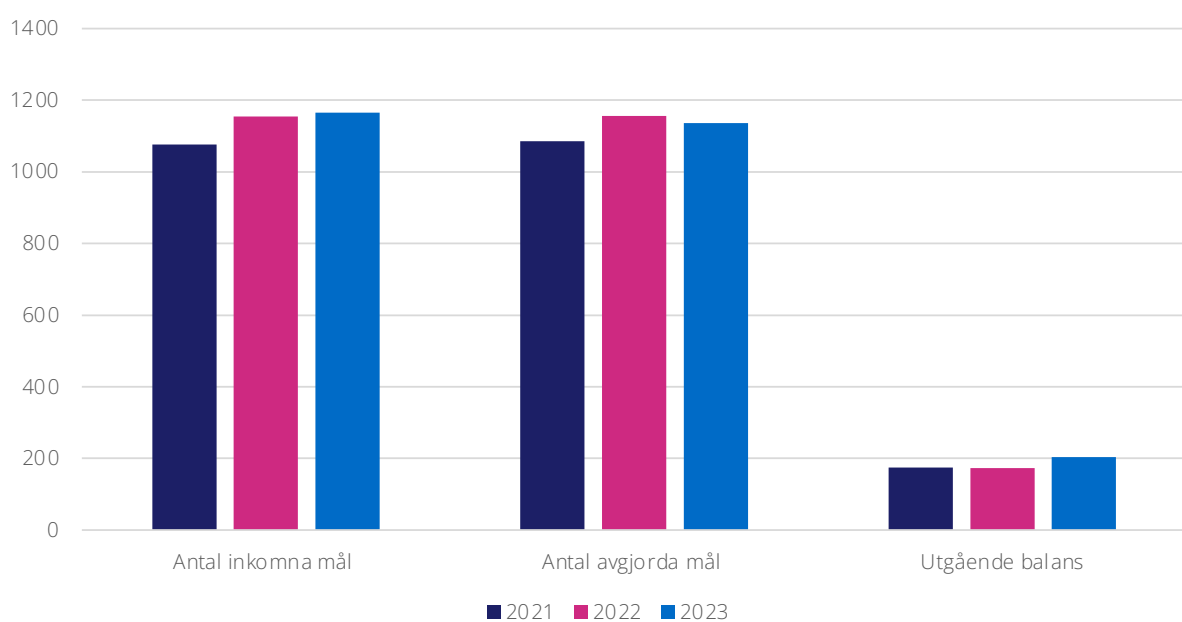

SEKRETESS

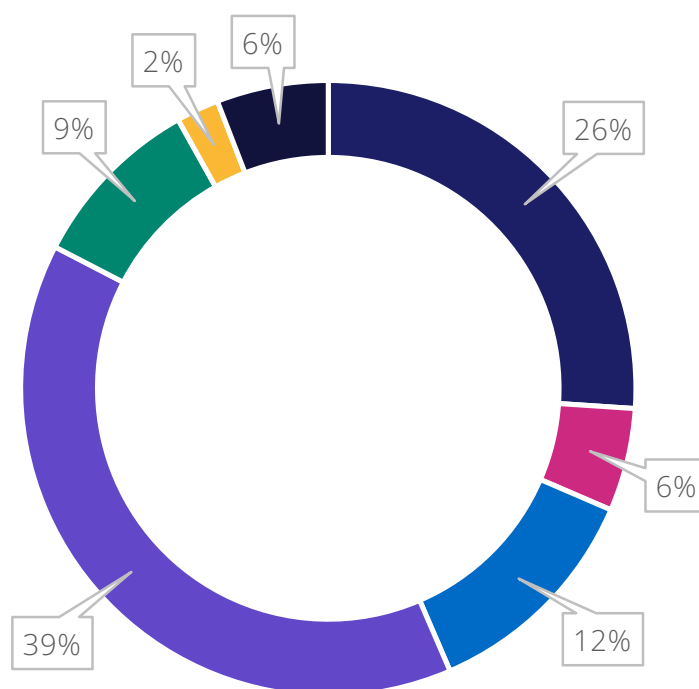
Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

TVÅNGSVÅRD (LVU, LVM och Psykiatrimål) Antal inkomna, avgjorda och balanserade mål

Avgjorda mål per målkategori 2023

- Tvångsvårdsmål
- Övriga mål
- Sekretess
- Skattemål
- Mål enligt socialtjänstlagen
- Socialförsäkringsmål
- Upphandlingsmål

